

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Koncern Jura
J.nr. 2020-23104
Ref. PAOPE
Den 18. november 2020

Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

Indledning

Den 15. juni 2020 blev der første gang konstateret COVID-19 i mink i Danmark.

Den 23. september blev der igangsat uanmeldte stikprøvekontroller på danske mink-farme for at sikre overholdelse af regler om værnemidler og smittebeskyttelse. Samtidig blev overvågningen i Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Brønderslev kommuner intensiveret.

Den 1. oktober konstateredes, at de iværksatte tiltag ikke havde været tilstrækkelige til at inddæmme smittespredningen. I forlængelse af risikovurderinger fra Statens Serum Institut besluttede regeringen, at smittede besætninger samt besætninger inden for en 7,8 km radius af smittede besætninger fremadrettet skulle aflives med hjemmel i lov om hold af dyr. Antallet af smittede minkfarme er efterfølgende steget betydeligt, og der har i perioden siden pågået en omfattende indsats med nedslagning af mink.

Den 3. november afgav Statens Serum Institut en ny og skærpet risikovurdering vedrørende minkavl, som Sundhedsstyrelsen tilsluttede sig. Statens Serum Institut konkluderer i vurderingen følgende:

”En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”

Vurderingen er baseret på en række faktorer, og Statens Serum Institut uddyber konklusionen med følgende:

”Per 2. november 2020 er der konstateret SARS-CoV-2 smitte på 191 minkfarme. Denne udvikling er sket til trods for en intensiv indsats fra myndighedernes side mhp. at begrænse smitten. Samtidig ses smitte med nye typer

SARS-CoV-2 virus, der tilpasser sig mink (minkvarianter) i lokalbefolkningen, og der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker. Mink med SARS-CoV-2 udgør et stort reservoir af virus, der er en stor erhvervsrisiko forbundet med minkavl i smittede områder, og det er ikke lykkedes at begrænse yderligere spredning til det omgivende samfund. På grund af de ændringer, der optræder i spike proteinet i flere af minkvarianterne af virus, er der risiko for at vacciner, der er rettet imod spike proteinet ikke vil give optimal beskyttelse imod de nye virus, der opstår i mink, og immuniteten fra overstået COVID-19 infektion kan give mindre beskyttelse mod de nye virusvarianter.

Hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 genetableres en stor population af mink, vurderes det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. Derudover forventes der stadig at være SARS-CoV-2 i omløb blandt mennesker og ingen betydende immunitet i befolkningen før størstedelen af befolkningen er vaccineret. Dermed er der en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.”

I forlængelse heraf besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives.

For overordnet baggrund for og beslutningerne om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger siden konstateringen af det første tilfælde den 15. juni 2020 henvises til Miljø- og Fødevarerministeriets ”Redegørelse for baggrund for og beslutning om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger”.

Formål og afgrænsning

Redegørelsen omfatter en generel beskrivelse af forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Redegørelsen er tidsmæssigt afgrænset til at omfatte perioden fra forberedelsen af mødet i regeringens Koordinationsudvalg den 3. november 2020, hvor der på baggrund af Statens Serum Instituts risikovurdering bl.a. blev truffet beslutning om aflivning af alle mink i Danmark, og frem til og med udsendelsen af Fødevarerstyrelsens reviderede brev til minkavlerne af 10. november 2020. Det bemærkes dog, at der endvidere er

redegjort for, om relevante regeringsudvalg har behandlet andre sager med relation til hjemmelsspørgsmål om aflivning af mink siden september 2020.

Det bemærkes, at redegørelsen er udarbejdet med bidrag fra Fødevestyrelsen under Miljø- og Fødevestministeriet og fra øvrige relevante ministerier (i relevant omfang under inddragelse af underliggende myndigheder), der har været involveret i forløbet.

Det skal endvidere understreges, at redegørelsen er baseret på de indsamlede dokumenter, e-mails og andet skriftligt materiale. I beskedent omfang er embedsmænd, der har været involveret i forløbet, blevet bedt om at afklare spørgsmål, som det skriftlige materiale gav anledning til.

Det bemærkes endelig, at når det i redegørelsen for det faktiske forløb nedenfor anføres, at en sag ”forelægges” fødevestministeren, skal det herved forstås, at sagen lægges videre til ministeren i ministeriets elektroniske sagsstyringssystem. Dette er derfor ikke ensbetydende med, at ministeren bliver bekendt med sagen på forelæggelsestidspunktet.

Omtale af ministerier i det følgende omfatter ikke ministre og departementschefer, medmindre dette er særskilt fremhævet.

Redegørelse for det faktiske forløb

Der redegøres i det følgende for det faktiske forløb vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Der redegøres indledningsvis for regeringssager fra september og oktober 2020 med relation til hjemmelsspørgsmålet og dernæst for bekendtgørelsen om håndtering af COVID-19 hos pelsdyr og fødevestministerens besvarelse af 26. oktober 2020 af spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevestudvalg.

Der redegøres herefter for regeringsbeslutningen den 3. november 2020 om aflivning af alle mink og spørgsmålet om hjemmel hertil samt forberedelsen heraf og for forløbet vedrørende hjemmelsspørgsmålet efter denne regeringsbeslutning. Endvidere redegøres der for udmøntningen af regeringens beslutning i regi af Fødeveststyrelsen og Den Nationale Operative Stab (NOST).

De efterfølgende afsnit redegør for drøftelser med minkbranchen og Fødeveststyrelsens brev til minkavlerne af 6. november 2020, hvorefter der redegøres for orientering af fødevestministeren om manglende hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne og for fødevestministerens udtalelser til pressen. Endelig redegøres der for Fødeveststyrelsens reviderede brev til minkavlerne af 10. november 2020.

Regeringssager i september og oktober 2020 med relation til hjemmelsspørgsmålet

Den 22. september 2020 godkender fødevestministeren et cover til Forberedende Økonomiudvalgsmøde med bilag vedrørende håndtering af coronasmitte i mink. Der

orienteres med sagen om en række nye tiltag, der er iværksat på baggrund af smitte-
stigningen. Sagen til fødevareministeren er vedlagt et bilag, der beskriver omkostning-
er ved bl.a. et scenarie med aflivning af alle danske minkbesætninger. Det anføres
bl.a. om dette scenarie, at aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger,
der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke,
ikke vil kunne kræves aflivet mod erstatning på det foreliggende hjemmelsgrundlag, og
at iværksættelse af scenariet derfor vil kræve en lovændring. Det nævnte bilag indgår
ikke i det materiale, der udsendes til brug for drøftelserne i regeringens Forberedende
Økonomiudvalg, ligesom det ikke forelægges regeringens Økonomiudvalg. Af sagen til
Forberedende Økonomiudvalgsmøde fremgår bl.a. følgende:

*”Der kan også ske aflivning af alle minkbesætninger ud fra et forsigtigheds-
hensyn. Dette vil dog være meget vidtgående og forudsætter en belysning af
kompensation af de berørte besætningsejere, der skønnes at beløbe sig til
3,0 mia. kr. (aflivning før pelsning) og 1,13 mia. kr. (aflivning efter pelsning)
hertil skal lægges tab af bygninger og udstyr samt håndtering af de ca.
6.000 arbejdspladser i minkerhvervet.”*

Af materialet, der forelægges regeringens Økonomiudvalg, fremgår bl.a. følgende:

*”Der er per 23. september 2020 konstateret smitte i 22 besætninger, hvoraf
de 3 er blevet aflivet. Udgifterne til aflivning og kompensation af de første 3
besætninger beløb sig til 8,7 mio. kr., og udgiften til aflivning og kompensa-
tion for de resterende 19 besætninger skønnes at ville beløbe sig til yderli-
gere 98,1 mio. kr. (65,2 mio. kr. hvis aflivning sker efter pelsning). Hertil vil
komme yderligere udgifter til aflivning og kompensation hvis flere besæt-
ninger konstateredes smittede. Omkostningerne ved denne aflivningsprak-
sis vil dermed afhænge af smitteudviklingen.*

*Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter
en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede
omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle
dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil
beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning).
Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperi-
ode, der skal afklares nærmere.”*

Spørgsmålet om hjemmel til yderligere udvidelse af aflivningsindsatsen omtales hver-
ken i materialet til Forberedende Økonomiudvalg eller Regeringens Økonomiudvalg.

Det ovennævnte bilag, der indgik i sagen, der forelægges fødevareministeren men ikke
indgår i det materiale, der udsendes til brug for drøftelserne i regeringens Forbere-
dende Økonomiudvalg, ligesom det ikke forelægges regeringens Økonomiudvalg, ind-
arbejdes i en sag til regeringens Udvalg for Covid-19 af 1. oktober. Af denne sag fremgår
bl.a. følgende:

*”Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag,
som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et*

midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

[...]

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.”

Diskussionen fokuserer på håndtering af coronasmitte i mink, og der træffes beslutning om, at der på baggrund af de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er konstateret COVID-19-smittede, er under mistanke for COVID-19-smitte, og geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning, samt at COVID-19-smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, hvis de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag. Spørgsmålet om hjemmel til yderligere udvidelse af aflivningsindsatsen drøftes ikke på mødet, og det ses således heller ikke af det foreliggende materiale, at der efterfølgende sker en teknisk afklaring af lovgrundlaget på baggrund af sagen.

Det har ikke i det foreliggende materiale kunnet konstateres, at spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet er blevet omtalt i sager til brug for drøftelser i de relevante regeringsudvalg i perioden efter den 1. oktober 2020 og frem til den 3. november 2020.

Bekendtgørelsen om håndtering af COVID-19 hos pelsdyr og fødevarerministerens besvarelse af 26. oktober 2020 af spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

§ 30 i lov om hold af dyr bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger, herunder aflivning af dyr jf. bestemmelsens stk. 1 og 2, der lyder:

”§ 30. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hør, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og

meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

[...]

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår[...]"

Fødevarestyrelsen udstedte den 8. oktober 2020 bekendtgørelse nr. 1455, som bl.a. i medfør af § 30, stk. 1, 3 og 4, i lov om hold af dyr, fastsætter supplerende bestemmelser for håndteringen af COVID-19 hos pelsdyr. Det bemærkes, at bekendtgørelse nr. 1455 pr. 11. november 2020 kl. 18.00 er ophævet og erstattet af bekendtgørelse nr. 1589 af 11. november 2020 med senere ændringer.

Den 26. oktober besvarer fødevareministeren spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg (stillet efter ønske fra René Christensen (DF)), hvor ministeren anmodes om en kommentar til ”henvendelsen af 20/10-20 fra Landbrug & Fødevarer om hjemlen til aflivning af mink og rammen for erstatningshåndtering af smittet og ikke smittet besætning, jf. MOF alm. del - bilag 44”.

Ministeren refererer i besvarelsen et svar fra Fødevarestyrelsen, der bl.a. oplyser, at:

”Mink i smittede besætninger aflives efter § 14 i bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr (bekendtgørelse nr. 1455 af 8. oktober 2020). Mink i besætninger i en radius af 7,8 km fra en smittet besætning aflives efter § 15 i samme bekendtgørelse.

Erstatning for såvel de aflivede dyr som driftstab sker efter § 56 i lov om hold af dyr, der henviser til erstatningsbekendtgørelsen [...].”

Bekendtgørelse nr. 1455 udmønter bl.a. hjemlen i § 30 i lov om hold af dyr til at fastsætte nærmere regler om aflivning mv. Det fremgår ikke af bekendtgørelsesteksten eller de foreliggende oplysninger om tilblivelsen af bekendtgørelsen eller besvarelsen af 26. oktober 2020 af det nævnte folketingsspørgsmål, at der i den forbindelse skulle være taget stilling til, om der vil være hjemmel i lov om hold af dyr til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf

På et møde med Fødevarestyrelsen og Kopenhagen Fur den 2. november 2020 orienterer Statens Serum Institut om de resultater, der danner grundlag for den risikovurdering, som seruminstitutionen afgiver dagen efter.

Det fremgår bl.a. af seruminstitutionens risikovurdering, at foreløbige undersøgelser af en muteret virusstamme (cluster 5) tyder på, at dette virus udviser nedsat følsomhed

for neutraliserende antistoffer fra personer med overstået infektion. Serum instituttet anfører i tilknytning hertil, at yderligere varianter er identificeret ved sekventering men ikke undersøgt for neutralisation endnu. Dette er ifølge risikovurderingen bekymrende, da det potentielt kan have betydning for en kommende COVID-19-vaccines effekt over for smitte med nye minkvarianter. Statens Serum Institut vurderer endvidere, at det ved fortsat minkproduktion – og dermed genetablering af en stor minkpopulation i 2021 – vil være en betydelig risiko for gentagelse af den virusmittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved, at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver beskyttelse imod. Det konkluderes i risikovurderingen, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Efter mødet orienterer Fødevarestyrelsen Miljø- og Fødevareministeriet forud for et møde med København Fur om Statens Serum Instituts orientering.

Den 2. november om aftenen orienterer Sundheds- og Ældreministeriets departementschef Statsministeriets departementschef om, at Statens Serum Institut har fundet en mutation, der udviser nedsat følsomhed over for antistoffer, hvilket risikerer at påvirke effekten af en fremtidig vaccine. Der afholdes herefter et møde på anmodning fra Statsministeriets departementschef på departementschefniveau med deltagelse fra Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, samt Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen med henblik på at vurdere situationen og den videre håndtering. Statsministeren orienteres herom.

Den 3. november om formiddagen sender Miljø- og Fødevareministeriet en mail til Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet vedrørende materiale til brug for et møde i regeringens Økonomiudvalg. Af mailen fremgår det, at der vil skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere både et scenarie, hvor der kun er avlsdyr i 2021, og hvor der ydes dvalekompensation samt omstillingspulje til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen, og et scenarie, hvor minkbranchen lukkes helt med ekspropriation og dertilhørende erstatning samt større omstillingspulje. Det fremgår videre af mailen, at Miljø- og Fødevareministeriet mener, at en eventuel hjemmel skal skabes i epidemi-lovgivningen.

Den 3. november om eftermiddagen aftales det på et virtuelt møde mellem departementscheferne i Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Statsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, at der skal udarbejdes et skriftligt beslutningsgrundlag, og at en sag om reaktion på risikovurderingen fra Statens Serum Institut, herunder håndtering af minkerhvervet og inddæmning af smittespredning i Nordjylland, skal drøftes samme aften i regeringens Koordinationsudvalg. Spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet drøftes ikke på mødet.

I løbet af den 3. november er en række ministerier involveret i udarbejdelsen af materialet til mødet i Koordinationsudvalget samme aften, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Der ses ikke i den forbindelse at have været drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Der udsendes ad flere omgange om aftenen den 3. november materiale til mødet i Koordinationsudvalget. Statsministeriet modtager sagen til drøftelse i Regeringens Koordinationsudvalg fra Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet og udsender den efter vanlig praksis til de ministerier, der skal deltage i drøftelsen. Det endelige materiale fremsendes kort før mødet. Materialet vedrører generelt håndtering af den aktuelle situation i lyset af seruminstitutts risikovurdering fra samme dag. Det bemærkes i materialet, at iværksættelse af en nødplan for aflivning af mink udarbejdet i regi af NOST vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der er ikke i materialet nogen omtale af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Materialet omfatter derimod en række bemærkninger med relation til spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Således indgår der i materialet bl.a. et bilag med titlen "Kompensation til minkavlere mv." Bilaget fremtræder med dokumentvandmærke "UD-KAST". Af bilaget fremgår bl.a. følgende:

"1. Hjælpepakke ved dvale-model

Hensigten med denne model er, at det danske mink-erhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen forudsætter således opretholdelse af et vist antal avlsdyr. Modellen søger at lægge danske minkbesætninger i dvale indtil primo 2023 under den forudsætning at det sundhedsfagligt er holdbart at opretholde en hvis bestand af avlsdyr. Dette kan ske ved brug af følgende instrumenter:

- Selvstændigordningen (for ejere og medarbejdende ægtefæller)*
- Faste omkostninger (100 pct. kompensation ved nul-omsætning; trappemodell for virksomheder, hvor der også er anden aktivitet end mink)*
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)*

[...]

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark. I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)*
- Ekspropriation*

- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

[...]

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge mink erhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.”

Herudover indeholder sagen et bilag med titlen ”2021 håndtering af COVID-19 smitte-risiko i mink”. Af dette bilag fremgår bl.a. følgende:

”Model 1: Dvale

[...]

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, jf. bilag xx. Dette vil for de berørte besætnings-ejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes compensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.”

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk compensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

På mødet i Koordinationsudvalget om aftenen traf regeringen beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives i forlængelse af Statens Serum Instituts vurdering, hvorefter fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Det blev samtidig besluttet, at muligheden for, at der efter COVID-19-epidemien kan genopbygges en minkindustri i Danmark, ikke skal afskæres.

Forløbet vedrørende hjemmelsspørgsmålet efter regeringsbeslutningen

Den 4. november om formiddagen bliver der som opfølgning på koordinationsudvalgsmødet afholdt flere møder om processen for opfølgning på og udmelding om beslutningerne, herunder bliver bl.a. spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet kort nævnt på et virtuelt møde mellem bl.a. Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Fokus er på § 30 i lov om hold af dyr, som indeholder hjemmel til, at fødevarerministeren kan fastsætte regler om og meddele påbud om bl.a. aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og i den forbindelse betydningen af risikovurderingen af 3. november fra Statens Serum Institut, hvoraf det fremgår, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

I fortsættelse heraf er der samme formiddag endvidere telefonisk kontakt mellem Justitsministeriet og henholdsvis Sundheds- og Ældreministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet. Det aftales i den forbindelse, at vurderingen af hjemmel i lovgivning på Miljø- og Fødevarerministeriets område i første række må foretages af Miljø- og Fødevarerministeriet.

I forlængelse af mødet om opfølgning på koordinationsudvalgsmødet bliver der ved middagstid sendt en mail fra Justitsministeriet til Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, hvori det bl.a. bekræftes, at regeringen har besluttet, at muligheden for, at der efter corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark, ikke skal afskæres. I forlængelse heraf anføres det i mailen bl.a., at arbejdstesen i forhold til hjemmel for aflivning af mink er, at Miljø- og Fødevarerministeriet har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr, men at Miljø- og Fødevarerministeriet afklarer dette endeligt. Lidt senere på eftermiddagen – kort før pressemødet kl. 16.00 – sender Miljø- og Fødevarerministeriet en mail til Justitsministeriet, hvoraf det fremgår, at Fødevarestyrelsen ønsker en kontakt til Justitsministeriet, fordi styrelsen ikke mener, at hjemlen kan udbredes til hele landet. Justitsministeriet besvarer umiddelbart herefter mailen og angiver en kontaktperson.

Statsministeriet sender udkast til statsministerens indledning til pressemødet til fak-tatjek i Justitsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet og Erhvervsministeriet. Indledningen clearer af de pågældende ministerier.

Kl. 16.00 afholder regeringen et virtuelt pressemøde, hvor bl.a. statsministeren, fødevarerministeren, erhvervsministeren og sundheds- og ældreministeren er til stede. Det tilkendegives bl.a. på pressemødet, at alle mink skal aflives, også avlsdyr. Ingen af de ministre, der deltager på pressemødet, eller departementschefer i de berørte ministerier er orienteret om drøftelserne om hjemmelsspørgsmålet i forhold til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Umiddelbart inden pressemødet bliver fødevareministeren forelagt en sag med overskriften ”Pressenotat: Beslutning om nedslagning af alle mink” til ”håndtering af pressen samt som evt. beredskab til pressemødet” for fødevareministeren. Det fremgår af side 5 i pressenotatet under overskriften ”Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]”, at beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden, og at ”Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.”

Fødevareministeren forelægges samtidig med pressenotatet en sag med talepapir til brug for pressemødet. Det følger af talepapiret, at det grundet regeringens beslutning ”vil være nødvendigt, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, inkl. alle avlsdyr.” Det præciseres i den forbindelse, at regeringens beslutning ikke er en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, der er truffet for at beskytte folkesundheden.

Det fremgår endvidere af talepapiret, at aflivningsprocessen for nuværende vil fortsætte som hidtil, men at hastigheden skal øges. Derfor arbejder Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen på højtryk for at få aflivet flest mulige mink hurtigst muligt, ligesom politiet og forsvaret intensiverer deres indsats for at få sat ekstra fart på aflivningerne. Derudover henvises til, at regeringen har besluttet, ”at minkavlere i hele landet, der afliver deres mink hurtigt, vil få en ekstra kompensation. Denne ordning vil gælde både uden for og i zonerne.”

Det fremgår ikke af disse sager, at der på embedsmandsniveau pågår drøftelser om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet. Sagerne godkendes forud for pressemødet af Miljø- og Fødevareministeriets departementschef.

Fødevareministeren udtaler sig på pressemødet i overensstemmelse med talepapiret.

Om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet en pressemeddelelse om regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark med titlen ”Corona-virus: Alle mink i Danmark skal aflives”. Af pressemeddelelsen fremgår bl.a., at regeringen på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne har besluttet at slå alle danske minkbesætninger ned, og at det sker efter fund af ny mutation af virus. Det fremgår også, at det er afgørende, at aflivningen af minkene sker hurtigt.

Departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet deltager om aftenen den 4. november i drøftelserne om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, herunder på et møde med Fødevarestyrelsens direktion. Senere samme aften tilkendegiver Miljø- og Fødevareministeriet over for Justitsministeriet, at det er Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr, hvilket Miljø- og Fødevareministeriet kan tilslutte sig.

Efter drøftelser med Miljø- og Fødevareministeriet torsdag den 5. november ved middagstid tilkendegiver Justitsministeriet først på eftermiddagen, at ministeriet ikke har grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens vurdering.

På den baggrund er der enighed om, at der vil skulle tilvejebringes lovgivning med henblik på at kunne gennemtvinge aflivning af mink uden for de hidtidige smittezoner. Miljø- og Fødevareministeriet påbegynder udarbejdelsen af et udkast til et lovforslag. Lovforslaget indeholder bl.a. bestemmelser om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere, hjemmel til aflivning af mink og ildere og om kompensation og erstatning.

Den 5. november kl. 18.30 afholdes et pressemøde, hvor bl.a. statsministeren, sundheds- og ældreministeren og erhvervsministeren deltager. Pressemødets omdrejningspunkt er yderligere restriktioner i syv nordjyske kommuner. Statsministeren tilkendegiver på pressemødet bl.a., at regeringen dagen forinden besluttede, at den danske minkbestand skal aflives. Ingen af ministrene, der deltager på pressemødet, er på dette tidspunkt bekendt med hverken drøftelserne om hjemmelsspørgsmålet, eller konklusionen om, at det kræver lovgivning at tilvejebringe hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne. Det samme gør sig gældende for departementscheferne i de nævnte ministerier, idet departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet dog som nævnt var bekendt med, at der onsdag aften pågik drøftelser om hjemmelsgrundlaget.

Drøftelser med minkbranchen og Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne den 6. november

Som opfølgning på regeringens beslutning om at aflive alle mink kontakter fødevareministeren den 4. november om formiddagen formanden for København Fur. Formålet med mødet er at orientere København Fur om regeringens beslutning samt indlede en dialog om håndteringen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Den 4. november om aftenen skriver København Fur en mail til Fødevarestyrelsen og departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet. Mailen har overskriften: "Stærkt hastende: Information til minkavlere påkrævet straks og inden i morgen tidlig". I mailen gives der udtryk for, at de danske minkavlere gerne vil fremskynde deres aflivning på alle farme mest muligt, men at der på et medlemsmøde samme dag er oplevet stor uvished om vilkår og praktik, og at der kun foreligger helt overordnede udtalelser på et pressemøde og meget sporadisk information i en pressemeddelelse udsendt samme aften. Det tilkendegives herefter, at der er stærkt hastende behov for skriftlig kommunikation fra Fødevarestyrelsen senest den følgende morgen kl. 6.00, hvor avlerne går i gang med at aflive, idet det ellers vil forsinke processen.

København Fur giver herefter en række eksempler på spørgsmål, herunder:

"a) Må man pelse uden for zonerne?"

b) Hvordan får man 20 kr. i tempobonus? Tidsfrister? Afhængig af størrelse?"

c) Skal der ske en optælling inden man må starte aflivning?

d) Skal de, der skal pelse, også have optælling først?"

Samme aften sender Fødevarestyrelsen, efter koordinering med Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau, svar på spørgsmålene til København Fur og oplyser, at Fødevarestyrelsen arbejder på at få lagt noget på hjemmesiden torsdag. Hjemmelsspørgsmålet bliver ikke omtalt.

Torsdag den 5. november midt på dagen sender Fødevarestyrelsen et notat om information til minkavlere til brug for styrelsens hjemmeside til Miljø- og Fødevareministeriets departement til godkendelse. Departementet afgiver bemærkninger, og Fødevarestyrelsen indarbejder disse i FAQ'erne på styrelsens hjemmeside.

Om aftenen den 5. november retter København Fur på ny henvendelse til Fødevarestyrelsen – med kopi til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef – hvor der efterspørges klarere kommunikation til avlerne med henvisning til, at udmeldingerne har skabt stor frustration og forvirring.

Den 6. november midt på dagen fremsender Fødevarestyrelsen efter ønske fra København Fur og Miljø- og Fødevareministeriet et oplæg til brev fra Fødevarestyrelsen til alle minkavlere i Danmark til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef med henblik på bemærkninger. Brevet vedrører både mink i og uden for smittezonerne. Mailen besvares kort tid efter af departementet med konkrete bemærkninger, herunder et spørgsmål om hjemlen (vedr. erstatningsberegningen) og forslag til alternativ formulering i relation til et afsnit i brevet om erstatning for aflivning af mink uden for smittezonerne. Fødevarestyrelsen retter brevet til i overensstemmelse hermed.

Fødevarestyrelsen fremsender efter aftale mellem København Fur, Miljø- og Fødevareministeriets departementschef og Fødevarestyrelsen herefter oplæg til brev til København Fur med anmodning om bemærkninger forud for offentliggørelse på hjemmeside og fremsendelse pr. mail til minkavlerne. Brevet ændres med henblik på tydeliggørelse i forhold til opstart af aflivninger inden for smittezonerne. Herefter sendes denne rettelse til København Fur. Endelig version fremsendes herefter til København Fur med spørgsmål om, hvorvidt der er yderligere bemærkninger, og om det fremsendte er tilstrækkeligt klart. København Fur har ikke yderligere bemærkninger.

Samme eftermiddag skriver Miljø- og Fødevareministeriets departement til Fødevarestyrelsen (København Fur er ved en fejl kopimodtager), at styrelsen bliver nødt til at sætte i gang med aflivningerne, inden der er talt op. Både på smittede og ikke-smittede besætninger. Det fremgår også, at det skal fremgå af brevet til minkavlerne, at de bare skal starte.

Det fremgår ikke af mailen, om der dermed også henvises til ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne. Fødevarestyrelsen har oplyst, at styrelsen ikke har foretaget aflivninger uden for smittezonerne.

Den 6. november sidst på aftenen fremsender Fødevarestyrelsen følgende brev til København Fur (uddrag):

”Brev til alle minkavlere i Danmark

Kære minkavler

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt.

Vi har stor forståelse for jeres situation, som er forfærdelig for erhvervet, både besætningsejere, medarbejdere, familier og følgeerhverv.

I denne mail kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du har:

- *en minkfarm i syv nordjyske kommuner*
- *en smittet minkfarm*
- *en rask minkfarm inden for zonerne*
- *en minkfarm uden for zonerne*

Aflivning af mink i syv nordjyske kommuner

Aflivningen af alle mink skal være overstået mandag den 9. november 2020 kl. 23.59 i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø. Du skal derfor begynde på aflivningen af besætningen hurtigst muligt. Du må gerne gå i gang uden en aftale med Fødevarestyrelsen.

Når du selv afliver dine mink, kan du gå i gang uden, at der er en myndighedsperson tilstede. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis der ikke er containerkapacitet, skal du lægge dine mink på burene, fast underlag eller på presenning. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Ekstra bonus for hurtig aflivning

Er du færdig med aflivningerne mandag den 9. november kl. 23.59 opnår du en ekstraordinær bonus på 10 kr./mink. De 10 kr./mink ligger ud over

den allerede aftalte tempobonus på 20 kr./mink. Denne forhøjede bonus gives for den ekstra hastighed i forhold til aflivning. Når du er færdig med at aflive din besætning, skal du melde det ind til myndighederne på nedenstående telefonnumre.

Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink. Men de farme, der er aflivet af myndighederne inden mandag den 9. november kl. 23.59, vil modtage den ekstraordinære bonus på 10 kr./mink.

...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Optælling - du må gerne gå i gang

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Det skal være muligt at tælle levende mink. For de kroppe der er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der er sendt. Myndighederne ringer til dig i løbet af de kommende dage for at lave en aftale om optælling.

Du skal selv bestille container. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommer i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020).

Læs mere i [FAQ for aflivning af mink uden for zonerne](#)

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Erstatning for aflivning af mink uden for zonerne

Når du afliver uden for zonerne, får du driftstabserstatning, men du får ikke erstatning for dyrenes værdi, da skindene afsættes på markedsvilkår. Beregningen af erstatning er under udarbejdelse, men modsvarer den erstatning som findes for driftstab på avlsdyr i ikke-smittede besætninger inden for zonerne.

Du kan også læse indholdet af denne mail på [Aflivning for alle minkavlere](#).”

Desuden fremsender Fødevarestyrelsen kopi af det endelige og udsendte brev til minkavlerne til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef.

Udmøntning af regeringens beslutning i Fødevarestyrelsen og Den Nationale Operative Stab (NOST)

NOST's rolle som understøttende i forhold til Fødevarestyrelsen bliver styrket med henblik på at sikre, at den samlede indsats i forhold til aflivning samt transport og bortskaffelse af mink bliver koordineret inden for rammerne af NOST med de samlede deltagende myndigheders kapaciteter og med Fødevarestyrelsen som sektormyndighed i forhold til opgaven.

Den styrkede rolle for NOST og behovet for en yderligere prioriteret, fælles myndighedsindsats bliver drøftet på et videomøde den 5. november tidlig morgen med rigspolitichefen og en række styrelseschefer fra de styrelser, der indgår i NOST vedrørende minkindsatsen, herunder Fødevarestyrelsen.

Af et referat af mødet fremgår, at Rigspolitiet på mødet tilkendegiver, at regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink. Det blev tilkendegivet, at målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020. Det fremgår desuden, at Rigspolitiet tilkendegiver, at der skal tempo på indsatsen, og at der skal udarbejdes en fælles myndighedsplan i regi af NOST, der starter med de smittede besætninger i Nordjylland. Af mødereferatet fremgår videre, at Fødevarestyrelsen tilkendegiver, at pelsen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og at der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.

Af de talepinde, som Fødevarestyrelsen den 5. og 6. november benytter til brug for kontakt til avlerne uden for smittezonerne, fremgår, at det er frivilligt, om avleren ville lade en myndighedsperson komme ind på besætningen og foretage optælling, men at det er nødvendigt at optælle besætningen for at kunne afklare en betaling.

Rigspolitiet bliver undervejs i forløbet, herunder om formiddagen den 5. november, af Justitsministeriet orienteret om, at der pågår drøftelser mellem de relevante ministerier om, hvorvidt de eksisterende regler indeholdt hjemmel til at aflive mink uden smittezonerne. Den 5. november tidligt på eftermiddagen modtager Rigspolitiet telefonisk

orientering fra Justitsministeriet om, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne, og at der arbejdes på et hastelovforslag, der vil skulle skabe denne hjemmel. Ud fra oplysninger fra politikredsene er det Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendommene beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke hertil, og Operationsstab Mink i NOST oplyser i anledning af en konkret forespørgsel ved mail af 7. november de fire regionale beredskabsstabe om, at der ikke er lovhjemmel til adgang på ejendommen for så vidt angår ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne.

I forlængelse af regeringens beslutning og efter drøftelser med Fødevarestyrelsen udsender Rigspolitiet den 6. november den nye nødplan for aflivning af mink i forbindelse med COVID-19 til NOST-medlemmerne i mink-operationen og samtlige politikredse. Af planen fremgår det, at der arbejdes med tre forskellige minkzoner: zone 1 (smittede besætninger), zone 2 (minkbesætninger i radius af 7,8 km fra smittede besætninger) og zone 3 (ikke-smittede besætninger).

Fødevarestyrelsen anmoder samme dag NOST om mandskabsmæssig bistand til telefonisk at kontakte ejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne med henblik på optælling af mink for at beregne bonus til de ejere, der ønsker at få udbetalt bonus for hurtig tømning af deres besætning.

På den baggrund etablerer Rigspolitiet et call center, der har til opgave tage sig af denne opgave. Samme dag bliver der udfærdiget et "Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme (COVID-19)" til brug for de medarbejdere, der skulle forestå opkaldene. Actioncardet bliver tilrettet flere gange i løbet af de næste dage.

Forinden Rigspolitiets udfærdigelse af actioncardet afholdes om formiddagen den 6. november et møde mellem Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen, hvor Fødevarestyrelsen bl.a. oplyser, at hjemmelsgrundlaget i forhold til aflivning af mink på zone 3 farme er uafklaret. Formålet med opkaldene er at søge at opnå en aftale med den enkelte mink-avler om, at myndighederne kan komme ud og tælle op.

Følgende fremgik af actioncardet under et afsnit om fremgangsmåde:

"Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt).

Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).

Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

Ved "JA" fra ejer:

Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig:

- *Bekræft fulde navn*
- *Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer*
- *Dato for hvornår optælling kan finde sted*
- *Forventet startdato for tømning af besætning*
- *Forventet slutdato for tømning af besætning*
- *Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen*
- *Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først)*

Ved "NEJ" fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?"

Opkaldene til minkejerne bliver gennemført fra fredag den 6. til søndag den 8. november. Den 10. november bliver actioncardet korrigeret, således at henvisningen til, at beslutningen er truffet, og til, at manglende medvirken vil indebære, at man kan forvente, at myndighederne foretager tømning af besætningen alligevel, udgår.

Rigspolitiet oplyser, at det på baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af Excel-ark med oplysninger om zone 3-minkejerne vurderes, at det er lykkedes at få telefonisk kontakt til 250 ejere af minkfarme. Gennemgangen viser desuden, at i alt 8 ejere af minkfarme kan have fået oplysninger, som fremgår af den ovennævnte tekst (ved "NEJ" fra ejer).

Rigspolitiet har den 12. november kontaktet de 8 minkavlere, der på baggrund af de udarbejdede lister kan have fået oplysninger som indeholdt i den citerede formulering fra actioncardet (ved "NEJ" fra ejer). I den forbindelse har Rigspolitiet beklaget den fejlagtige information, ligesom Rigspolitiet har sikret sig, at de pågældende minkavlere har modtaget brevet af 10. november fra Fødevarestyrelsen og er bekendt med den gældende retstilstand.

På grundlag af de mundtlige aftaler indgået med Fødevarestyrelsen, herunder i forbindelse med opringningerne fra Rigspolitiets call center, har politikredsene efterfølgende taget kontakt til zone 3-minkavlerne for at foretage optælling. Som anført ovenfor er det ud fra oplysninger fra politikredsene Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendommene beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke hertil.

Orientering af fødevareministeren om manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

Den 7. november bliver Statsministeriet telefonisk varslet af Miljø- og Fødevareministeriet om et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

Statsministeriet beder i den forbindelse Miljø- og Fødevareministeriet om at udarbejde en notits om hastelovforslaget, der kan sendes til Folketinget, og tage ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at statsministeren kan sende et brev om hastelovforslaget til Folketingets formand den efterfølgende dag. Miljø- og Fødevareministeriet oplyser, at der lørdag vil blive taget ordførerkontakter.

Statsministeren og Statsministeriets departementschef orienteres ikke om det telefoniske varsel fra Miljø- og Fødevareministeriet.

Lørdag den 7. november midt på eftermiddagen forelægges fødevareministeren en orienteringssag om "aflivningsstrategi for mink og brev til minkavlerne", som ministeren godkender kort efter.

Sagen omfatter et notat om ny aflivningsstrategi, som Fødevarestyrelsen har indsendt, samt det brev, som styrelsen sendte ud til minkavlerne fredag den 6. november.

Af det vedlagte notat fremgår under overskriften "Aflivning af mink i resten af Danmark", at *"de pågældende besætninger bliver kontaktet af Fødevarestyrelsen pr. mail, hvor det bliver formidlet, at de skal påbegynde aflivningen straks, og at aflivningen skal være tilendebragt senest mandag d. 16.11. kl. 23.59."*

Det bemærkes i forlængelse heraf, at *"Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020."*

Lørdag kl. 16.00 afholder Sundheds- og Ældreministeriet pressebriefing om aflivninger af mink.

Ifølge pressematerialet, som forelægges fødevareministeren kort forinden, vil sundheds- og ældreministeren på mødet adressere nødvendigheden af beslutningen, mens fødevareministeren vil adressere dagens status for smittespredning og aflivningsindsatsen, samt status på den kompensationspakke, som er under udarbejdelse.

Det fremgår af fødevareministerens tale (som ministeren på mødet udtaler sig i overensstemmelse med), at fordi *"dette er en situation som truer folkesundheden, er det også noget, der skal gå stærkt, og vi har derfor sat en målsætning om, at aflivningen af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november, og at det i de syv kommuner i Nordjylland skal ske endnu hurtigere."*

Dette er dog også en kæmpe opgave for alle involverede, og jeg kan derfor ikke garantere, at alle mink er aflivet den 16. november, men jeg ved at aflivningerne kører på højtryk, og regeringen yder nu også en tempobonus på 20 kr. per mink – og 30 kr. for avlere i Nordjylland - for at aflive deres mink hurtigst muligt.

Om processen fremgår af pressenotatet, at *”For raske besætninger uden for zonerne kan dyrene pelses, men alle dyr inkl. avlsdyr skal være aflivet senest mandag den 16. november.”*

Lørdag eftermiddag forelægges fødevareministeren en sag med talepinde til brug for kontakt til alle partiets relevante ordførere vedrørende fremsættelse af lovforslag til hastebehandling *”med henblik på at få vedtaget hjemmel til at aflive mink uden for de zoner, der er omfattet af den eksisterende aflivning med hjemmel i Lov om Hold af Dyr”*.

Af sagens cover fremgår, at der *”for at implementere regeringens beslutning om af hensyn til folkesundheden at aflive alle mink i Danmark”* udarbejdes lovforslag med henblik på bl.a. at etablere hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne.

Af sagens cover fremgår, at det af hensyn til hurtig afvikling af aflivningen er *”nødvendigt hurtigst muligt at fremsætte og få vedtaget loven, således, at myndighederne får hjemmel til at aflive mink på alle landets minkbesætninger”*.

Af talepindene til brug for ordførerkontakt fremgår, at *”Der vil givetvis være mange minkfarmere uden for zonerne, der selv tager fat på aflivningen. Men vi er nødt til at have hjemmel til at aflive dyr også på de farme, hvor det ikke måtte være tilfældet. Sagen er, at aflivningen indtil videre er sket med hjemmel i Lov om Hold af Dyr, der giver hjemmel til at aflive dyr i forbindelse med sygdomsudbrud på ramte farme, og i en sikkerhedszone omkring ramte farme. Men der er ikke hjemmel til at aflive uden for sikkerhedszonerne, og den er vi nødt til hurtigt at etablere for at få aflivet alle mink i Danmark, så vi kan leve op til regeringsbeslutningen og sundhedsmyndighedernes anbefaling.”*

Lørdag eftermiddag afholdes der et møde mellem Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor den nærmere udformning af det kommende lovforslag, herunder en række lovtekniske spørgsmål, drøftes. Sent lørdag aften sender Justitsministeriet som opfølgning på dette møde en mail til Miljø- og Fødevareministeriet, hvor der bliver gjort opmærksom på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne.

Søndag formiddag forelægges fødevareministeren en sag med notits til Statsministeriet med henblik på, at statsministeren kan sende et brev til Folketingets formand og søge tilslutning til, at der tirsdag den 10. november fremsættes forslag til lov om aflivning af mink uden for de etablerede sikkerhedszoner med henblik på hastebehandling.

Af notitsen fremgår det, at der ikke vurderes at være hjemmel i lov om hold af dyr til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner. For at implementere regeringens beslutning om aflivning af alle mink i Danmark fremsættes der et lovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark og etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner. Der lægges samtidig op til at indføre en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om øvrige former for kompensation og erstatning.

Tidligt på eftermiddagen oversendes notitsudkastet fra Miljø- og Fødevareministeriet til Statsministeriet. Fødevareministeren godkender herefter endeligt sagen først på aftenen.

Fødevareministeren kontakter søndag formiddag og eftermiddag alle partiers relevante ordførere, jf. ovennævnte talepinde, der er forelagt om lørdagen.

Der er løbende kontakt mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor Statsministeriet følger op på fremdriften i fødevareministerens dialog med ordførerne.

Søndag eftermiddag er der presseomtale af, at regeringen ikke har hjemmel i lovgivningen til at aflive mink uden for smittezonerne med henvisning til det lovforslag, der på daværende tidspunkt forventedes fremsat om tirsdagen.

Det bemærkes endvidere, at Miljø- og Fødevareministeriet mellem den 5. november om aftenen og den 8. november arbejdede på et udkast til det omtalte lovforslag om bl.a. midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere, hjemmel til aflivning af mink og ildere og om kompensation og erstatning. En række ministerier, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, inddrages i dette arbejde. I den forbindelse drøftes spørgsmålet om kompensation og erstatning, herunder i forbindelse med eventuel ekspropriation, på et møde på departementschefsniveau den 6. november mellem Erhvervsministeriet, Finansministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Der udsendes samme formiddag på vegne af Erhvervsministeren og Miljø- og Fødevareministeren en indkaldelse til en række ordførere fra Folketingets partier med henblik på drøftelse af en kompensationsmodel i lyset af regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark.

Statsministeren forelægges om aftenen en notits om hastelovforslaget, der er godkendt i Miljø- og Fødevareministeriet, Finansministeriet og Justitsministeriet. Umiddelbart herefter sendes statsministerens brev til Folketingets formand med ønske om hastebehandling samt notitsen fra Miljø- og Fødevareministeriet til Folketinget.

Fødevareministerens udtalelser til pressen

Søndag den 8. november om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet efter godkendelse af departementschefen og ministeren følgende citat til pressen:

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

Mandag den 9. november om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet følgende efter godkendelse af fødevareministeren til pressen:

”Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lov hjemmel til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20kr pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioriteret hurtigt at få meldt ud, hvordan minkerhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonus-ordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til. Dette bliver nu også præciseret af Fødevarestyrelsen overfor den enkelte minkavler.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne. Det er afgørende for regeringen, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over erstatningsspørgsmålet.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.”

Tirsdag den 10. november stiller ministeren op til mundtlige interviews, hvor han beklager forløbet og tilkendegiver, at der vil blive udarbejdet en redegørelse om forløbet.

Fødevarestyrelsens reviderede brev til minkavlerne 10. november 2020

Den 8. november var der telefonisk drøftelse mellem Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau og Fødevarestyrelsen, hvor Fødevarestyrelsen rejste en bekymring om, hvorvidt brevet til minkavlerne af 6. november kunne læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive uden for zonerne, som der ikke er hjemmel til. Det var Miljø- og Fødevareministeriets umiddelbare opfattelse, at brevet til minkavlerne af 6. november ikke skulle læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive uden for zonerne, og at Fødevarestyrelsen var enig heri.

Om formiddagen mandag den 9. november skriver Fødevarestyrelsen til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef, at der, i lyset af usikkerhed om, hvorvidt der kan opnås tilslutning til at hastebehandle lovforslaget med de nødvendige hjemler, er behov for at revidere Fødevarestyrelsens brev af 6. november til alle minkavlere, så der er klar kommunikation til avlerne uden for smittezonerne i forhold til aflivning. Det fremgår, at København Fur har fået et udkast til revideret brev til deres bemærkninger. Kort tid herefter godkender departementschefen, at brevet præciseres.

Statsministeriet modtager ikke breve mv. udsendt fra Fødevarestyrelsen eller andre myndigheder til minkavlerne.

Statsministeriet, herunder Statsministeriets departementschef, bliver om formiddagen den 9. november orienteret af Miljø- og Fødevareministeriet om, at der fredag den 6. november er udsendt et brev fra Fødevarestyrelsen efter dialog med København Fur. Miljø- og Fødevareministeriet oplyser, at ministeriet er i gang med at lave et nyt brev til minkavlerne, der beskriver, at der mangler hjemmel til aflivning af raske mink uden for sikkerhedszonerne. Endvidere orienterer Miljø- og Fødevareministeriet om, at der er dialog med Justitsministeriet, og at brevet vil blive afsendt hurtigst muligt. Statsministeriet beder om, at Miljø- og Fødevareministeriet koordinerer formuleringerne i det nye brev til avlerne med Justitsministeriet og desuden får sendt det nye brev til minkavlerne hurtigst muligt.

Det reviderede brev færdiggøres efter en dialog om indholdet mellem Fødevarestyrelsen og Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau. Justitsministeriet inddrages endvidere den 9. november tidligt om eftermiddagen og får i den forbindelse tilsendt brevet af 6. november. Justitsministeriets departementschef orienteres i den forbindelse om brevet.

Om aftenen den 9. november godkender fødevareministeren det reviderede brev til minkavlerne. Af det reviderede brev fremgår bl.a.:

”... at det har været nødvendigt at præcisere og ændre i det brev vi sendte ud fredag den 6. november.

Fødevarestyrelsen beklager meget, at det i brevet ikke fremgik, at der for raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden.

...

Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde aflivning uden for zonerne, til at udbetale de besluttede tempobonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.

...

Det er regerings ambition, at aflivningen af alle mink (også avlsdyr skal være overstået den 16. november 2020...”

Miljø- og Fødevarerministeriets departement fremsender det ministergodkendte brev til minkavlerne til Fødevarestyrelsen den 9. november hen på aftenen.

Ca. en time senere meddeler Fødevarestyrelsen departementschefen i Miljø- og Fødevarerministeriet, at det ikke er muligt at udsende brevet samme aften. Det fremgår endvidere, at alle muligheder er forsøgt, og at brevet udsendes straks den følgende morgen.

Brevet bliver derfor først udsendt til alle minkavlere og offentliggjort på Fødevarestyrelsens hjemmeside den 10. november om morgenen. Statsministeren orienteres herom tirsdag morgen.